

Institutul Național de agricultură sf. Panteleimon.

Responsuri la interpelarea făcută de d. Redactorii alii ziarului

„Țeranul Român.”

Domnule redactor,

În stimabilul Ziar Românul dela 13 ale trecutului Decembrie mi 1-iș ale acestia kă năzere vîtirămă artikolele d-lăi Băesco profesor de Fizikă mi Chimie Agrikol dela acest Institut, prin kare respunde la un articol reproduc în respectabilul d-voastră Ziar, din acela al Țeransăi Româna kare defaimă organizăgia skolii de Agrikultură mi prin zmare deskredită pe skolari ei pabliksăi.

Împotrile adse de către Țeransăi Româna skolei de la Panteleimon se kam redskă la a-cestea: „kă la a-cestă skola nă se invayă prak-tikă, kă mai de folos ar fi ka în lokăi ximieli, „Fizieli Botanieli, Mineralogiei, Geologiei, Tek-nologiei, Silviktărei, Zootexnieli mi Genișăi „răral, se se adskă un nisikar un vierș, un cio-ban, un vîkar, un kămlar, un grădinar, un xer-„gelegiș mi în kanăl lor un vîtafă deapă, mi „kă o leafă mai bână de kă a Direktorăi „aktăl apoi mai adaogă: kă skola năre niy „un sistem de kăltăr, kă neniniera este de „jafă, fabrika nă dă niy un folos, kă kompa-„bilitatea se află într-un labirint mi alte mai „mălte zise, ce se potă nămi kalomni, ne kăbă „timă nă sntă bazate pe ceva fante.”

Ka vekî skolari al a-cestăi institut mi abia omigî ană a-cesta, ne-am kreză datorî a ne năză tribăti nostră de reknoșingă ată Gă-vernăi kă mi profesorilor nostri kari „mi-aș nă toate silingele sune a ne lămina, mi am voit prin deklarăgiile noastre se sdrobimă viermele kalomni.

Skola a-cesta de la kreăgia ei, în timă de zăce ană, aș năză presenta doze sisteme: în primi vîny ană fs o skola de băy, nisikari, vîkari, vîobani, etc. dăz sensă Unor. Redaktor al Țeransăi; mi dăz veyămi înplină termeni, a-cestă băy se făkăz ună băbieră, alii kofetari, alii skritori, mi veyămi învădă ajnse năz la revisori de sate. Apoi pe ună din veyămi mai destină guvernă nă adăz dăne kădă va ană mi trimise în veyămi streine. Prin zmare a-cestă skola năz la 1857 nă semăna de kă o simă skola de sat kă un profesor de a dăoa klasă unimară, kare urada nămal kati-xismă, vîtăre ne ssteansi kresăin, skriere dik-tando, năgină Geografie mi năgină Aritmetikă. Skolari atăny se primea kă zanise pe termen de vîny ană astfel în kă dăne esniarea a-cestăi termen se primea algi din noă. Noi fărămă al doilea rindă, mi ne aflăzăm înă de kănd in-trarămă, kă eram tot ată de priksăgi kă skolari kari înă terminase stădiele, kă deosebire nămal ka a-cesta eraă mai în vîrstă. Iar kă desure regăz administrativă a skolei nă află-rămă niy ună, adikă niy o disvînlină, niy o ordină vî togî eram ingiesăgi într'o singăz sală kare servea în a-velami timă de dormitor, de klase, de suital, de sală de mînkare mi de magasi de instrămente; skolari eraă kănd de-berăkăgi kănd deskăgi; mi singăra praktikă konsta nămal în arăzăr. Iată starea skoli în veyămi dîntă vîny ană, stare în adevăr de băy, de nisikari, de xergelegi etc.

Dela 1858 înă kă venirea d-lăi Direktor Rakotta, skola îndată lăz altă fagă saș nătem zăce treks în al doilea sistem. În zilele veyămi dîntăz ne îmbăzăzăgi soarta materială, ne esamină singăz mi ne desăzăgi în klase năză-titoare; formă un programă mi în ană dîntăz singăz ne năză kărsă de agrikultură ată teo-ritikă kă mi praktikă kă mi prinăine de Geo-metrie mi komntabilitate.

Ast-fel în vîny ană se adse skola în sta-rea normală, dăne kă se vede atăz, kă o programă komplektă, kă nisă profesor dăstă de kanabili, kă un nămer de skolari nă de zelă mi de bāne kondiăgi; se prodse un rindă de skolari veyămi-aș terminat kă săkăes kărsăriile mi kari aș dat dovezi de a-cestă săkăesă, la toate esamonele veyămi-aș dîntă de fagă kă un năme-

ros aditor, kă o komisă înadins de profesori al Gimnasăi, kă înămi d-ni Efori al instrăkă-ni năblișe mi kă d-ni Ministri ce ne atăny ne vîtafă mai des; mi în fine kare la esamăni di-finitivă săbăzăr o tesă dăstă de întinsă, a-săra ună proektă de kăltăr. De a-și înainte Institută va skote kăte un rindă de skolari kă ată mai kanabili kă kă guvernă va ajăta des-voltarea a-cestăi skoli. În a-cest timă tot din a-cest Institut se trimese trel skolari în Franăia ună la Institută de la Alfort mi veyămi l-algi doi din fabrika a-cestăi Institut, nătră fabrikarea in-strămentelor agrikole; mi kăte-mi trel atăz, prin stădiile lor, făkă onoare atăz veyămi întregi kă mi Institută de Agrikultură în parte, mi nă kare togî Romăni nă kănosă, dăne distinkăia lor prin medalii de a-ș mi argint.

Dar ka să se ajăngă a-și, a trebăit o lăntă kontină, sakrifăzăr ată morale kă mi mate-riale: am veyămi pe Direktoră nostră în veyămi dîntăz zile lăksănd afără în kămpă skoli nă-mă ka se făkă lok skolarilor, destinănd odăile fostăi Direktor nătră klase mi săli de stădi; veyămi dîntăz erea dimineăa kare ne skăla, mi veyămi din zrmă kare se kăkă; făkănd pe profes-ori guvernă, veyămi de kăltăr, sekretar, ka-sier etc. din kare kăssă în veyămi dîntăz doi ană aș fost mai măltă bolnav, mi de mi bolnav, e-rea neobosit. Kiar leafa sa, pe kare redakt-oră Țeransăi o găsesă dăstă de modestă, mi pe kare Eforia iăz mai skăzăto, o sakrifăzăr am-pleiăgiilor mi nătră îmbăzăzăgierea skoli, ba în-ăz năte mi transportă zgora din d-ni Profes-ori veyămi aș bine-voit a ne da legă gratis, dăz răzăzăniile d-lăi Direktor.

Sănt semăni ka veyămi mai vekî skolari mi ka martori, okălar, ka veyămi de servăzăr iă toate lăkrăriile a-cestăi institut, pe kănd eram skolari, nătem da toate desăzările în lăkrăriile veyămi saș efektă de 5 ană de kănd skola noastră aș înăenă a se organiză.

Iar kă nătră instrăkăia teoretikă daka este saș nă neșesărie ună agrikător ka regisor mi ka proprietar, kredem kă d-nă Băesco, onora-bilă nostră profesor, aș desvoltăto îndestă prin respănsăriile sele năne de dignitate. Daka înăz redaktoră Țeransăi nă va fi dăstă de konvins, noi tot nă vom da veyămi desăzăr, de mi nă sntem tobă de karte dăz esne-sia avelă redaktor; de mi kănosăngăle noastre snt mărginite în kărsăriile nădate de d-ni Pro-fesori, din kăssă ka năz akă nă s'aș tradăză kănosăngăle a-cestăi veyămi în limba noastră, veyămi se află în limba franșeză pe kare o învădă o-dată la a-cestă institut, iar akă vedem kă s'a sșnimat, se vede tot dăne konsiliăriile redakt-oră Țeransăi Romăni; kă toate a-cesta zăcemă, vom fi în stare a lă proba kă dovezi kalnabile kă snt de neapărate trebăzăngăse Agrikătri. Fizika, Ximia, Zootexnia, Botanika, Silviktăra Ekonomia rărăz; Genișă rărăz, mi veyămi l-alte veyămi veyămi a-cestăi sntem ferăvăgi a vedea kă se nădă mi la a-cestă institut ka la toate institătele din Eșrona de felă a-cesta.

Mă observămi înă kă de mi sntem kon-vinămi kă d. Redaktoră Țeransăi Romăni, nă krede singăz veyămi aș skris ka să mai aibă tre-băzăngă ală mai konvige noi; nă voim a skri nă-tră d-lăi kare poate kă nă e agronom veyămi băyă, Ergelie etc. voim a skri sșre a lămina năbli-kă kare poate s'a năză amăgi de zisele d-lăi.

Noi dar vom komplektă a-cesta veyămi a zisă d-nă Băesco profesoră nostră de Ximie mi Fi-sika Agrikolă, kă veyămi d-lăi a negliăz saș n'a voit a-mi da osteneala a veyămi veyămi mai kă deamă-răntă mi lăkrăriile praktikă ale fermi ka se poată săbăzăre lăntă în toată întregimea ei, veyămi a lăsat o îndoială asșura praktikă a-cestăi skoli, fără să se gîndeasă kă kă a-cesta deskreditează a-tă skola kă mi ne noi skolari ei, ka kă am fi nămal teoretici, iar nă mi praktikă. Noi kre-dem ka d-nă Băesco a fost năra de bāză kre-dingă kănd mi a apărat nămal teoria d-lăi; kă veyămi niy lăkrăriile praktikă ale fermi nă le kă-

nosăea, niy kă sta kă skolari la praktikă, veyămi nămal la lekăiile d-lăi teoretice.

Akăm kăz se se veyămi ka praktikă la a-cestă institut aș mers dela înăenă în paralelă kă teo-ria. De mi în adevăr am stădiat Fizika mi Xi-mia fără instrămente, apărare, mi analise Ximie, înăz kăz se atinge de arare, semăzare, granare, seșerare, kă mi timăriile nămăge de efektă, kăzătarea vitelor în fine dirăjarea unăi ferme or kă de întinsă ar fi, vom da tot-d'ăzna probe mi togî d-ni Profesoră aș năză a se inkredingă din tesele noastre kăz am veyămi a profăta atăz în teorie kăz mi praktikă.

Praktika Agrikolă am făkăto în kămpă-riile de esnoatăgie alle skoli, veyămi în tot tim-pă lăkrăsi, dăne urelegeră, eram kondămi în toate zilele de la o oră năz la 6 dăz amiază mi adesea gineam konferingă kă Direktoră kare nănăetă se află kă noi la kămpă, asșura lăkrărilor esnoatăgiei. Afără de a-cesta lăna lăi lălie kare este destinăz nămal praktikă, ne kăkam kiar la kămpă, veyămi de dimineăa năz seara lăkam neobosită.

Lăkrăriile praktikă veyămi efektăză eraă în ra-portă kă veyămi noastre; astfel, ka skolari de klase I am fost întrebăngăgi ană I kă mînsiăreă tăzlor instrămentelor mănăle, la sșpare, năvire, seșerare, kosire, stringărea fînăsi, făçerea sno-nilor a konitelor mi a klăilor, kă ingrijărea vite-lor, kăzăgierea lor mi fabrikăgia fșmegărsăi.

Ka skolari de klase a II în al doilea an fărăm înăzăngăgi kă kondăçerea năzăsi, a a-telăgiărilor, kă granărea, semăzarea ată kă mămăna kăz mi kă mămăna în fine kă toate in-strămentele năse în lăkrăre kă inimilemi pe ka-re mi se demonstra pe kămpă kiar întrebăngă-rea lor: ka skolari din a-cest an, eram kăte doi orăndăgi kă sentemăna, la diferire servăzăr ale fermi mi ale skoli mi tot de odăz kontălatoră la toate onerăgiile veyămi se efektă în fermă; doi algi eraă înăzăngăgi kă servăzăr General mi în toate serje raportă Direktorăsi, desure veyămi mai niy onerăgi veyămi se efektă mi asșura kă-rona năteam diskăta.

Ka skolari de klase a III în al treilea an, ni s'aș distribă kăte un servăzăr ată în kămpă de esnoatăgie kăz mi în veyămi skoli, de kare eram moralmente respănsabilă. Ast-fel în fantă îndevineam ne veyămi de servăzăr; mi fie-kare aveam un kaiet în kare înskriam toate onerăgiile mi observăgiile noastre asșura lor; la finele lăni a-cest kaiet se esamina de d-nă Direktoră mi ne korija observăgiile noastre asșura tăzlor o-nerăgiilor. A-cesta kaietă se năzăză în arăiva skolei. Afără de a-cesta la raportă General veyămi se făçea de fagăz kă togî skolari dam rela-ăgi esakte desure toate lăkrăriile kă kare fie-kare eram înăzăngăgi kăz mi desure esneriăngăle veyămi snt direkăia veyămi nostri respăktivă.

Kă modăz a-cesta skolari de la institută de agrikător de la Panteleimon se află iniăgiăgi în toate onerăgiile fermi, în toate lăkrăriile praktikă; mi a-cesta esneriăngă le făçea prin ei înăzămi, înăz din ană I înăzănd de la veyămi mai simule mi ajăngănd la veyămi mai komplikate.

Iaka dar desure înăzăngăgi praktikă a sko-lariloră. Kredem kă o dovedimă prin fante, iar nă prin vorbe, kă veyămi daka a ara, a năzămi, a seșera, a treera, a kosi, a mînsi toate felăriile de instrămente agrikole, a ingrijă vitele, a lăa parte la tot menăgiăz unăi forme mi a făçea a-noi observăgi asșura tăzlor astoră lăkrări, nă va să zikă a făçea praktikă, anol veyămi veyămi a-cesta să veyămi kă aș făkă praktikă d-lor nămal în kărgă mi întinămi pe sofalile kabine-tăsi d-lor iar nă ka noi la kămpă, ne nămănt, în arămă soarelă mi esnămi vîntăriilor mi ploilor.

Se treçem înăz la alte observăgi. S'a mai imăntat tot în zărsă Țeransăi Romăni, ka la skola noastră nă se află niy un sistem de Ag-rikăltăr, niy un esolment. Kănd s'a zisă a-çeastă noi am tăkăz, fiinkă ka skolari nă năteam inkă skri în jărnale. Asemenea mi d-nă Di-ректор vedem kă a tăkăz mi nă ne am mirăz,

kuil siam kat desurepresce koloniale, saș daka postinl kiar kritizele aelora al kror stim-lant nē este veritatea ūi doringa de a-l lsa loksl, de a se kivernisi. Noi insē, kare am tre-kst urin astē skoalē, mi kare n'avem ambidia a deveni Direktori a aestei skoale, vom arēta adevtrsl kērat, amia nreksm se poate vedea de or cine va voi se vazē, ka adikē inkē de la 1857. Sistemēl de agrikultērs mi de asolmen-te al skolei este stablritē intr'ēn mod pozitivē. Visiteazē-se kēmpnēl de esnoatagie mi se va ve-dea kiat tabelele de divisia kēltarelor, mi rota-giilor, mi nētra kē sūim kē ūei ūe kritikē niūi nē vīseazē sē le dēm aūi kiar tablozi mi siste-mēl de agrikultērs al skoalei.

Kēmpnēl seē de esnoatagie se komponē de doē rotagiū ūna de 7 Divisii saș assolmente mi alta de 4.

I. Rotagie se komponē din kēmpnēl nēmitē Chernika asfel divizat.

- Divisia I. Plante de saup (kē bzligarē).
- II. Ovzē kē trifoiē.
- III. Trifoiē de an.
- IV. Griē.
- V. Borūeag (ovzē mi masarik nētra fēragiē) (kē bzligar).
- VI. Ranigē.
- VII. Griē.

II. Rotagie se komponē din kēmpnēl nēmitē ūirotērie a astfel divizat.

- Divisia I. Borūeag (kē bzligar).
- II. Ranigē.
- III. Griē.
- IV. Destinātē nētra esnerienē.

Nē kare Divisie a aestei Rotagiūl konrinde 10 nogoane. Afarē de aesteia se mai afla 13 nogoane lēgernē in floresūi, 24 nogoane livezi natērale mi 55 lēgerna in neniniera de dēzi. Nēstē tot 300 nogoane.

Toate aeste lokēri se lēkreazē kē ēn mik kēpital de esnoatagie, adikē kē 6 nerekē boi 6 argagi, kiteva nēgēri mi mamini: ieatē tot ūe gēvernēl aē dat de kēnd se afē aveastē skoalē. Iar kēst nētra 70 klēkawi, eī se intrebēngēazē prea nēgin la sēnat nōrēmbēl, la strins mi a-tēriūi kē destēlē trēdē, fiinkē o parte sēnt geambashi, o parte rogojinari, kari tokmai in totlē lēkēriē se dēkē dēne nēnarē mi a treera; parte kirigii.

Iar kēlē nētra venitē kēnsrilorē podēslēsi, mōri, dijma embatikēriē mi alte lokēri se a-rendē d'a drentlē nēn livitagie de onor. Eforis ēnde se mi resnēdeē banii; mi nēmai aeste venitēri kovirnia arenda ūe se nētea nētra mōmie mi in kare direkēgia skolii, n'are niūi ēn amestekē.

Dēne kēn vedem nē se inkorajia destēlē esnoatagia aēstor 300 nogoane. Ba inkē se nēnea mi nediciū. Amia Direktorsl nē nētea e-fektēa nimik fērs ordin saș deslegare: kēnd de esemēlē, a voit a introdēce sēmīnga bēnē de grēē a ūerst voie nēn adresē formalē, de kē varē nētra toamēn; nē i s'a resnēns insē de kēst tokmai dēnē ūe adēsese sēmēnga din nōnēl seī banii, o sēmēnase mi rēzērise, mi a-tēnēl kiar i s'a dat voie kē kondigie ka dēnē ūe va kontrakta se adēkē nōbē, mi in ērmē se o kēmpere. Dar kē modēl aēsta sēmīnga n'ar fi mai rēzērit niūi odatē. Difkiltateā in ērmē a fost nēnē sē' mi ea banii ūe nētise dela sine.

Vitele de jēgē tot d'asna a fost de neajēns. mi foarte bētrine, abia in nēimēvara a-nēslē 1860 i s'a dat permisie ale skimba fērs insē ale mai adēoga. Kēst nētra vite de nēz-salē, adikē: vachi, tēzri, oi, nōrē, kal in kē de la 1857, s'a ūerst nekōntenit mi totē d'asna s'a resnēns saș kē nē sēnt fondēri, de mi in bēget tot d'asna era insemnat 90000 lei, saș kē trebēse mai intlēē a se face klēdirile nē-ūesariū, nētra kare se vor lēa mēzēri in bē-gețēl anilor viitori.

Asemenea fiind-kē toate klēdirile sēnt in nōrastē stare mi de neajēnsē, s'a skris de Di-rekēgiū mai de mēlte ori la astoritēgiē sēnē-riore a presenta mi planēri mi divisēri, dar toate s'a amīnat nētra timpē nekēnoskēgiū, resnēnzin-dēse inkē kē nē se poate face klēdiri ne o mō-ūē ūe ē in arendē mi nedeklaratē nōnrietateā skolei, de mi erea tot a statēslē.

S'a kirnit atēnē kēn s'a nēstē klēdirile, saș mai bine kilile ūe esistaē mi skoala tot a mērs

tuante, de mi fērs voie d-lēi Redaktor de la ūeransl Romēn.

Kēmpnēle de esnoatagie aē kontinēat a-semenea, tot fērs voie sēs-namitēslē Redaktor, a da prodēkte destēl de mēlēdēmitoare, nēkēn sēnt martori d-nēi Pronietari kari aē kēmpnērat grēsl nēmai nētra sēmēngē.

Asfel ūifrele ūele mai ridikate de prodēkte sēnt.

- Ūn nōgon de grēē aē dat nēnē la 2 kile.
- de ovzē — — 2 kile mi 4 bēnigē.
- de sekarē — — 1 kile mi 1/2.
- mēzērikē boabe — 19 bēnigē.
- mēzērikē fērajē — doē kare de mēzērē.
- lēgērnē — — 3 kare de mēzērē.
- nōrēmb — — 40 bēnigē.

Iaka dar kē reslātēsl prodēseril nē ē tok-mai dēne nōfēgiēle d-lēi Redaktor de la ūeran.

Se mai vedem akēm o altē nōfēgie a d-lēi kēūi sē sūie kē ūeraniū sēnt mi nōfēgiē kēnd nē sēnt giūitori; d-lēi tot nē sūne de atita timpē kē kanitatal ūirkēlativ mi in valoare fōnsierē se sē la o jēmētate de milion, nē lēngē kare Adēnarea Legislativē a votat in anū trekēgi o sēbvenēgie de 320160 lei mi kē nē ansl viitor se nōnēne a se vota 379.763 lei.

Nē sūim ūe a voit se ingēleagē onor. Re-daktor de la ūeran, kē kanital ūirkēlativ de o jēmētate de milion. Noi ūeēa ūe sūim, fērs mēltē filosofie kēn se zīce este kē kanitatal nēstē in ūirkēlagie nētra astē skoalē nē este de o jēmētate milion ūi amia nēkēn se afla skrisē in bēget, adikē nēnē la 1859 erea 150.569 lei iar in lēgetēsl nē 1860 este de 277.802 lei din kē-sē kē s'aē adēogat nōfēsori mi alte imbrēnē-tēgiū mi in bēgetēsl anslē aēstēsia de 322.085 lei.

De ēnde dar milionarēl nōtrē redaktōr nē dē mi nē kanēl nōtrē la milioane?

Dar abia din sēma ūe am arētatē kē este alokatē in bēget, katē sē se skazē mai mēlte sēme, kēūi in realitate nē s'a intrebēngat.

Amia trebēse a se skadea 90.000 lei nētra vite mi instrumēte kare nē s'a kēmpnērat nēnē akēm; 10.000 lei sēbvenēgia nēsl jērnal, kare nē atingea intr'ēn nimik esnoatarea fermi; 20.000 lei nētra sēmīnge de vermē de mētase mi in-strumēte de tras mētasea, din kare nē s'a kēl-tēsit niūi o nara. Nēste tot dar avem o sēmē de 120.000 lei, kare skēzēndēse din sēma de 322.085, remēne 202.085 lei.

- Un aēastē sēmē:
- 94.920 lei se daē in lēfēriē nōfēsoriilor mi a amloiaūilor skolii.
- 77.840 lei. Xrana imbrēkēmēntea skolari-lor lēminatēsl sēzlatēsl, lemnele mi keltselele mēzēnte ale in-ternatēslē.
- 29.840 lei. Lēfēriē Direktorslē, sēditōrē-slē mi lēkērtōriilor dela neninierē.
- 202.085 Nēste tot.

Aēasta este toatē sēma ūe Statsl sakrifkē ansl aēstē nētra institut mi kare se poatē ve-dea trekēgiū regslat in komntabilitateā skolii, kē toate dovezile legale.

Vine insē milionarēlē nōtrē Redaktor mi nē intrebē ūe nōfēt dē astē sēmē kiar! Aūi noi ilē onrim mi i zīcem: sēz jēmēne de ūe sē-me voiesūi a vorbi? ūe benefiūisēri ingēlegē? Vei sē sūi ūe nōfēt dē sēmele destinate es-noatagiū nōnriē zise? N'avem alokate asemenea sēme in bēget. Kē toate astea noi am arētat in skērt kēn se afē esnoatagia mi ūe prodēce.

Vrea insē d-nē Redaktor sē sūi ūe nō-fit, ūe benefiūisēri daē sēmele alokate nētra nō-fēsori, nētra imnēgiū, nētra intreginērea skolariilor? Atēnē katē sē distingem; daka este vorba de prodēktē material, atēnē il intrebēm mi noi, ūe prodēkt material daē skoalele gim-naziale, akademiēle, kē kare se keltēesk milio-ane! Daka insē este vorba de prodēkt moral de aēla kare nē se kintēresūe kē okaoa, ka ka-mēl nēsl baciē, avem onoare a-i sūne, aēstē prodēkt este foarte real, de mi a trebēit skolii ūiūi anē de transigē sūre a ajēngē la stērea sa normalē.

Amia in ansl aēstē kiar am emitē ēn rind de skolari kari togi iaram foarte bine intrebē-ngagi; sūi inkē de mai nainte eraē angajagi de nōnrietari; algiū aē rēmasē atamagi la in-stitut, nē de o parte sūre a-mi komnēkta in-strēkēgia iar nē de alta, sūre a-mi nēti tribētlē

de rekēnosūingē atēst gēvernēslē kēst mi Direk-torslē kare a fost mi este ka ēn nērinte nēn-trē togi.

Al doilea rind de skolari, ūe sēnt a-mi ter-mina kērsēslē lor neste kiteva lēni sēnt in ūea mai mare parte deūa angajagi de d-nēi Pronie-tari. Din aēstia Gēvernēlē a nōmis sūora a-l trimitē la vre sūa din skoalele mneriale din Franūa sūre a se nērfekēiona, mi a veni ka nō-fēsori a medea in institutē kiar kē skolariū mi a nētea face nēraktikē kē eī ka in toate institūle a-grikole.

Asfel nē fie-kare ēn de aūi nainte skoala va skoate kite ēn rind de skolari kanabili de a resnēndi minūinile salētrii ale aēstēi sūingē, de a diūjea o fermē de a nōnaga sēsl mamie-lor, imbrēntēūirea kēltēreī, ūinērea sūeī kom-tabilitati regslate, mi in fine toate aēlea kēnos-ūingē kare aē aridikat agrikultēra altor ūēri, mēlt mai nēgin favorite de natērē.

Eaka, d-lē Redaktor al ūeranslē, prodēktēl moral mi intelektal al aēstēi skolē. Eī ni se nare kē este foarte mare mi foarte real, mai kē seamē de l'ar komnara ūineva kē idealēl skoalei d-tale din kare n'ar omi dekēū ūiobani mi brinzari.

Akēm in nēvinga aēea ūe zīce d-lēi dea-ūre neninierē de dēzi kē akolo se afē ēn direk-tor Italian, kē eī este nēmai nēzitor, kē sēnt sēte de mi de arbori nēzēsiūi inkē aē ajēns sē se imple de ūisline de kring de sūni mi de toate alte rele, dea-nē-voe aēl d. Redaktor al ūeranslē, aī sūne kē s'a immelat de dēm mi kē negremit nē a vēzēl neniniera, saș daka a vēzēl'o mi vorbesūe ast-fel, apoi seamēnē narkē ar zīce Gēvernēslē „dē'mi mie astē kivernisate mi indatē vor nēri ūisliniū mi sūniū“ mi fiind kē sūniū mi ūisliniū nē sēnt, noi il vom intrēba „dar dēzi ar mai rēmēnea?“ Se nē se sūerie insē; kēūi neniniera, kē tot diskreditēl ūe d-lēi voēsūe a-l face in nēblik, merge bine. D. Sette Direk-torsl aēstēl neninieri adē kē mari keltē eī de Gēvernē, de sēnt doi ani va da in kērifnd toate relagiūle nēnūioase.

Kērsēreā viermelor de metase, s'a fēkēt de la inūenē, dēne toate metoadele sūiūiūe in kondigiele ūe aē nermis atēst lokalēl kēst mi dis-ponēgia lēi, konstrit de mai nainte. sēmīnga de aūi este kēstatē kē ūea mai mare konfiēngē din toate nēntēriēle Eūroniē. Dēziū togi kēūi saē nēntat, saē sēdit la timpē, saē ingrijit foarte bine gromle, saē fēkētē destēl de largi mi de ka toamē-nē nētra nrimayarē saē de varē nētra toamēn, s'a nēntat la adinūimea trebēngiōasē, adikē kam a fost in loksl lor natēral, s'a nēnē la o distan-ūē asfel ka sē se poatē ara nēntre dīmii dol trei ani. S'a ingrijit ka la sēdirea lor sē se nēnē nēmintēl ūel vēgetal de dēssut mi sēb stratēl d'as-sēnra, mi in aēl timpē s'a mi amestekat kē bal-igar. Aēste oneragiū nē nēmai kē s'a fēkēt de la inūenēl mi se fēks la Panteliemon, dar se mi sūnē la fie-kare kēnd vine a lsa dēzi. ūei ūe se inoēsēk vinē se le vazē in nēraktikē!

Din domai Pronietari kare aē sūmat instrēk-ūiēle ūe li s'a dat de la Panteliemon se nōt fē-livita de reslātēl ūe aē dobēndit kē sēdirea de-zilor, mi daka nōnietateā ereā mai anōane, de mēlte ori astē sēdire, s'a fēkēt kiar sēb kondē-ūereā vre sūzia din skolari.

S'a intimulat insē kē sūi din nōnietati fiind nēmai digūisēl aī d-lēi Redaktor al ūeranslē, adikē nēmai baci, Erghelegiū, nisikeri, iar nē agronomi, s'a intimulat, zīcem, sē aibē sē sēkūes urea nefavorabil. Dar vina ē nēmai a d-lor. Amia aē venit saē nrea de vreme saē nrea tirziē, a lēat dēzi mai nainte kiar de a face grom-nile, saē fēkēndale kē kate va zile nainte, mi ka se nē keltēsiaskē mēlt saē sē se skane mai ingrabē, le aē fēkēt nrea ingēste mi nēgin adinū-nē a ingrijit a resfira rēzēūinele inūrosnate nri-tzere; nē aē nēnē nomi la distanūiēle trebēngiōasē ka sē'i poatē ara saē sapa, nē i-aē mai kara-ūat de kūūile sskate, aē lasat se'i konlēmēasē būrienele saē sē-i striūe vitele; in asemene kēnē se ingēlege kē daka a nēstē skana vre sūslē sskatē a fost nēmai o minēne. Dar vina nē este niūi a Direktorslē Neninieri, niūi a lēkērtōriilor kēn nretindea sūi, niūi a neninieriū nē kare d. Redaktor al ūeranslē se mēnūesūe a o deskrediti-mi a deskoraja nē toatē lēmea de a nōfita de nobila disponēgie a Gēvernēslē, kare vinde dē kē nēgēriēle ūelle mai moderate.

Nē nare insē rēē a mērtērisi d-lēi Redaktor

